

ELŐFIZETES:
Egész évre . . . 6 ft.
Fel évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Az 1867-iki kiegyezés.

Zombor, 1895. nov. 21.

Tartalmasabb budgetbeszédet annál, amelyet Láng Lajos képviselő tartott, nem hallottunk az ideai tárgyalások alkalmával. Elementáris erővel szállította le gróf Apponyi frazeológiáját a maga való értékére és bebizonyította mindannak az ellenkezőjét, amit a nemzeti párt vezére tarthatatlan állapotképen jelölt meg. Apponyinak egész beszédmódját, egész működését és politikai eljárását azzal a kevés szóval jellemezte Láng Lajos, amely Apponyinak Brüsszelben tanúsított hazafias magatartására vonatkozott. Ugy beszélt Apponyi a nemzetiségi kérdéstről Brüsszelben is, mint a képviselőházban? Nem, mert Brüsszelben nem látta báró Bánffy Dezső magyar miniszterelnököt, hanem csak a magyar hazát és ezért iparkodott ott a magyar haza jogait védelmezni. Gróf Apponyi brüsszeli beszéde alkalmával az egész nemzet mellette állt, ép úgy az egyházpolitika tárgyában mondott beszéde alkalmával is. De gróf Apponyi maga-magának a leghatalmasabb ellensége és nem képes elviselni, hogy az egész nemzet mögötte álljon, amelylyel minden nagyobb megnyilatkozás után differenciákba iparkodik bonyolódni. A vallás-szabadság, a recepció, a házasságjog ügyében a nemzet előtt haladt és egyszerre csak kijelentette, hogy ő nem hiva a kötelező polgári házasságnak. És ezt nem más okból tette, mint csak azért, mert a kormány a kötelező polgári házasság álláspontját fogadta el. Ha a kormány a fakultatív polgári házassággal áll a nemzet elé, akkor a kötelező formának bizonyítvánnyal nem lett volna ékezebben szóló védelmezője, mint Apponyi Albert gróf.

És amíg Láng Lajos beszédének ez a része a most folyó budgetvita összes parlamenti nyilatkozatait a bizonyítás erősségére és biztosságára messze tulszárnyalta, addig a beszédnek az a része, amely az 1867-iki kiegyezéssel foglalkozott, a klasszicitás mintája volt.

Azok, akik a kiegyezést 1867-ben megkötötték és a vonatkozó tárgyalásokat vezették, azokban közreműködtek, bizonyítvánnyal a legilletékesebbek arra, hogy a saját műveiket és a saját szándékaikat értelmezzék. Ilyen, világosságára nézve kimagasló magyarzatot adott a megboldogult gróf Andrássy Gyula, a kiegyezés egyik megalapítója, annak idején a főrendiházban, midőn kijelentette, hogy a kiegyezés megalapítóinak nem volt szándékuk a Magyarország, a korona és a monarchia másik állama közt elintézetlen kérdéseket ideiglenesen rendezni, hanem az volt a céljuk, hogy azokat állandó formában elintézzék, hogy az egyszer megállapított közjogi viszony ne képezhesse kérdést, vagy alkudozás tárgyát. A kiegyezés lényegében van, hogy azt fejleszteni és kiegészíteni lehet, de csak az összes kompetens tényezők hozzájárulásával és senkinek sincs joga ebből pártakciót csinálni. Ha ennek ideje elérkezik, ha a viszonyok erre megérnek, egy táborban lesz akkor az egész nemzet.

Apponyi másik állítását, hogy a kiegyezés még nincs kipróbálva, egyszerűen meghazudtolják a tények. A kik látják, mennyire fejlődött a magyar nemzet a kiegyezés megalkotása óta, a kik tudják, hogy most keresik a monarchia szövetségét és a kik tudják, mily döntő tényező lett Magyarország a kiegyezés megteremtése óta; a kik méltányolni tudják, hatalomban és befolyásban mily erős lett a monarchia a kiegyezés által, míg addig az egyik válságon a másik után kellett átesnie és mily erős és feloldhatlan köteléket szőtt a kiegyezés Magyarország és a korona közt; mindezek a politikuskok kell hogy elismerjék, hogy a kiegyezés igenis ki van próbálva és oly forrás lett, melyből erőt, tekintélyt, fényt és befolyást merít a monarchia.

Ezen az állásponton áll a szabadelvű párt és a belőle eredő kormány. A Bánffy-kabinet a kiegyezéshez hű és készséges, vagyis egyesíti magában a hűséget a királyhoz és a hazához. És midőn Bánffy folyton iparkodik, hogy a jó egyetértést a korona és nemzet közt semmitéle

kazuisztika, pártérdek és agitáció által se engedje megzavartatni: épen ez biztosítja a kabinet részére a koronának és magyar nemzet nagy többségének bizalmát. Ha Apponyi itt ismét ellenmondásba akar jutni a nemzettel, ám tegyen kísérletet. Ez az ellenmondás nem lesz sem az első, sem az utolsó ellenmondás a gróf politikai pályafutásában.

A kihirdetés alól való fölmentés. Egyik vármegye alispánjának fölterjesztése következtében kijelentette a belügyminiszter, hogy miután a kihirdetés alól való fölmentés a kihirdetést helyettesíti, a hatósági illetékesség tekintetében ugyanazok az elvek irányadók a fölmentésre nézve, melyek a kihirdetés elrendelésére nézve főnállanak. Valamint tehát a kihirdetés elrendelésére az az anyakönyvvezető illetékes, akinek területében a házasságok, vagy azok egyikének reudes lakóhelye, s ennek hiányában tartózkodási helye van, abban az időpontban, midőn a kihirdetést kéri, egy kihirdetés alól való fölmentés kérdésében való határozathozatalra is annak a törvényhatóságnak első tisztviselője illetékes, kinek hatósági területén a házasságok, vagy azok egyikének reudes lakóhelye s ennek hiányában tartózkodási helye van, a fölmentés kérésekor s valamint akkor, ha a kihirdetés elrendelésére több anyakönyvvezető illetékes, a házasságok közöttük szabadon választathatnak, egy a kihirdetés alól fölmentést kérő házasságokat is megilleti a szabad választás joga akkor is, ha több törvényhatóság első tisztviselője illetékes a fölmentés kérdésében határozat hozatalára. Ami pedig a fölmentés terjedelmét illeti, e tekintetben nem állt korlátozást a törvény. Saját belátása szerint határozhat tehát a fölmentő hatóság arról, hogy e kihirdetésre vonatkozó szabályoktól mennyiben engedjen eltérést. Jogositva van az egész kihirdetési eljárás, vagy csak ennek egyes részei, például: csak a hírlapi közzététel, a kifüggesztés vagy élő szóval való kihirdetés alól adni fölmentést s jogositva van arra is, hogy a kihirdetési határidőt megrovidítse, vagy amennyiben a kihirdetés több helyen lenne foganatosítandó, az egyik vagy másik helyen való kihirdetést elengedje.

A magánjog kodifikálása. Erdély Sándor igazságügyminiszter, az általános polgári törvénykönyv előkészítésére állandó bizottságot szervezett, hogy az előkészítő munkában a miniszterek változása ne zavarja a stabilitást. A szervezeti szabályzatot a minisztertanács is tárgyalta s a király jóváhagyta. A magánjogi bizottság tagjai részint belső tagok, azaz a tervezet szerkesztésével megbíztak, részint pedig kültagok, azaz a véleményezés jogával felruháztak. Amazok csak öten, ezek legfőbb tizen lesznek. A tagokat az igazságügyminiszter nevezi ki és tiszteletdíjukat is ő állapítja meg. A bizottság belső tagjai a törvénykönyv egyes részeit kidolgozzák, elkészítik a megfelelő előadói tervezetet és megokolást. A tervezeteket előzetesen a szerkesztőbizottság ülésében az igazságügyminiszter, vagy államtitkár elnöksége alatt tárgyalják. A bizottságnak összes ülésai is lesznek, amelyeken a kültagok is részt vesznek. Valamennyi ülésről jegyzőkönyv készül, amely a tagok véleményét tartalmazza. A szerkesztő tag által elkészített részt a bizottság tárgyalja, ezután a javaslatot átadják a nyilvánosságnak, s a nyilvános kritika alapján esetleg ismét megváltoztatják. A bizottság élére a miniszter Vavrik Béla kuriai tanácselnököt nevezte ki.

Törvényjavaslat az 1896. évben kiállítandó újoncok megajánlásáról. Fehérvári Géza báró szerdán a következő törvényjavaslatot nyújtotta be: 1. §. Az 1889. évi VI. törvényeknek az 1893. évi I. törvények 1. §-a által módosított 14. §-a értelmében a közös hadsereg és haditengerészet fenntartására szükséges és a magyar korona országaira eső 43889 főnyi, továbbá a honvédség részére szükséges 12500 főnyi újoncjutalékoknak, végre az ugyanazon törvények 15. §-ában említett pórtartalékoknak kiállítását, az 1896. évre ezennel megszavaztatik. 2. §. Ezen újoncok az előbb említett törvények 37. és 38. §-ai értelmében felhívandó és az 1875., 1874. és 1873. években született állításkötelesek korosztályaiból, az 1896. évi március 1. től április 30. ig terjedő időszak alatt állítandók ki. 3. §. Ezen törvények kihirdetése napján lép hatályba, s végrehajtásával a honvédelmi miniszter bizatik meg.

A millennium emlékére tervezett iskolák letesítése egyik kiváló tárgyat képezik a közoktatási miniszter tevékenységének. Amár a törvény azt rendeli, hogy az állam tisztán államköltségen állíthat föl népoktatási intézeteket, mindazáltal, figyelemmel az ország pénzügyi helyzetére, az egyes községekkel oly irányú tárgyalásokat folytat a közoktatási kormány, hogy azok a szükséges épületet vagy legalább építési telket, kézi vagy igás napszámot adjanak s az öt százalékos iskolai pótdátot és a tanerőnkénti nyugdíjajutalmat megajánlják. Az ily tárgyalások befejezése természetesen hosszabb időt vesz igénybe, minek folytán az ezredéves főnállás emlékére tervezett iskolák tényleges fölállítása és nagyobb számban való megnyitása csak a legutóbbi időkben vehette kezdetét.

Megyebizottsági tagválasztás.

Mult számunkban közöltük a folyó hó 16-án megejtett megyei törvényhatósági bizottsági tagválasztások eredményét. Néhány községből csak most kaptuk meg a választás eredményéről szóló tudósítást s így multkori közlésünk kiegészítéséül közöljük még a következő választásokat:

Adán: dr. Lovász Márton,
Ábrahám Mihály,
dr. Burtik Győző,
Sándor Béla.

Bács-Bresztovác: Zányi Félix.

Bács-Csében: Bellain Mátyás.

Bács-Doroszlón: Gaiszt Béla.

Bajszán: Szakál Mihály.

Csonoplán: Hegger József,
Lengyel Mátyás.

Dautován; Piukovits Imre,
Muró Péter.

F.-Szt.-Ivánon: dr. Zalár István.

Goszpodincén: Vukov Jakab.

Kis-Kéren: Künstler Károly.

Kátyon: Kuluncsits Ágoston.

Kucurán: Luszkánczy Bertalan.

Uj-Futtakon: Csupsits Péter.

Veprovác: Faller Alajos.

Mosorinban: Laczkovits József.

Emlékezzünk régiokról.

I.

A zentai gimnázium története. Irta Szűcs Lajos igazgató.

Zenta, 1895.

A közoktatásügyi kormány tavaly kiadott körrendeletében felhívta a tankerületi főigazgatókat, hogy a felügyeletük alatt álló középiskolák a közelgő millenniumi országos ünnep alkalmára irassák meg történeteiket.

A vármegyénk területén levő középiskolák tanteszülei ennek folytán megbíztak maguk közül egy-egy szakértőt az intézet multjának összeállításával s az így létrejött művet részint az évi Értesítőben, részint pedig külön is kiadták, vagy kifogják adni.

Intézeteink közül, mely a saját történetét külön is kiadni határozta, elsősorban a zentai gimnázium emelendő ki, már csak azért is, mert mint első jelent meg a könyvpiacra.

A zentai gimnázium történeti ismertetését Szűcs Lajos intézeti igazgató írta meg egy csinos kiállítású, vaskos füzetben, s bár még a megyebeli többi középiskolák hasonlóirányú és tárgyú műveit nem kaptuk kezünkhez, már is ugylátszik, hogy e mű a jobbak közé fog tartozni.

Szűcs Lajos igazgató a vezetése alatt álló intézet iránt való igazi szeretettel és bő tárgyszerűséggel írta meg művét s e tekintetben méltó példát nyújt arra, hogyan kell megírni az intézetek történetét. Műve összesen tizenöt fejezetre oszlik, melyekben első helyen Zenta város rövid helyrajzát és régi történetét adja, ezután áttér a város tanügyének általános történetére s igen szépen vezeti le a tanügy fejlődését egész addig a pontig, a midőn e város egy középiskola felállításának eszméjéig jutott. Ezután a jelenlegi gimnázium keletkezésének fázisait adja elő, majd pedig az intézet jelenlegi épületének megalkotását, a tanári kar ügyeinek rendezését s végül az intézet jelenlegi felszerelésére, belső szervezésére, a tanuló-ifjúságra, az intézeti oktatás- és egészségügyre, a tanulók ösztöndíjaira és egyéb jutalmaira, az intézet költségvetésére és a tanári testület jelenlegi állapotára vonatkozó részletes adatokat érdekes csoportosítással közli. A dolgozat befejező részében az intézet kiegészítése iránt tett eddigi lépéseket mondja el szerző, legvégül pedig függelékben a gimnázium szabályrendeletét közli.

Mindaz tehát, a mi egy középiskola megismertetésére szükséges, minden szükséges hosszadalmasság nélkül van előadva ebben a csinos kis könyvben, melynek érdekességét a mellékelt épületrajzok s az intézet külső és belső berendezését feltűntető képek bizonyára csak emelni fogják.

Mi részünkről igaz élvezettel lapoztuk át a derék szerző munkáját, s megvagyunk győződve arról, hogy ha a hazai intézetek mind ilyen módon készítik el millenáris monográfiáikat, úgy a közoktatásügyi kormány abbéli törekvése, hogy az ország középiskoláinak egyetemese történefi fejlődését s jelenlegi állapotát kimutathassuk, tökéletesen meg fog valósulni.

Muhoray Alfonz.

Ujdonságok.

Személyi hir. Bulesi Janky Lajos szegedi altábornagy tegnapielőtt városunkban időzött s a helybeli honvédszázalaj felett szemlélet tartott.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Szentkőzy Gyula beregszászi adóhivatali tisztet a zombori kir. adóhivatalhoz adóhivatali segédévé nevezte ki.

Császkai éresek betegsége. Császkai György kalocsai éresek egészségi állapota — mint értesülünk — még mindig gyöngye, úgy hogy az éresek sem nem fogadhat, sem egyházi funkcióit nem végezheti. Az éresek Budapestten tárnok-utcai lakásán ápolják és orvosai szerint föltétlen nyugalomra van szükségük.

Ügyvédi kamarai közgyűlés. A szabadkai ügyvédi kamara választmányának, — mely áll: az elnökből, elnöki helyettesből, titkárból, pénztárnok, ügyész, nyolc választmányi tag és négy póttagból — a következő három évre leendő megválasztására az 1874. évi XXXIV. t. c. 23. §-a alapján a közgyűlés 1895. évi december hó 29-ik napján d. e. 10 órakor tartatik meg. Az elnökség azzal értesíti arról a kamara tagjait, hogy a közgyűlés a szabadkai takarékpénztár és népbank tanácskozási helyiségében fog megtartatni s egyedtől tárgyat e választás mezejében képezendi.

Városi közgyűlés. Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága 1895. évi november hó 27-én délelőtt 9 órakor a városbáza nagyertermében rendes közgyűlést tart. Tárgysorozat: 1. Polgármesteri jelentés a közügyek állapotáról. 2. O. cs. és kir. Fensége József főherceg úr köszönő levele a város közönsége által László főherceg elhunytá alkalmából történt részvétnyilvánításért. 3. Gróf Festetics Andor volt földmivelésügyi miniszter állásától történt fölmentéséről szóló értesítése. 4. Dr. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter értesítése ki nevezetéről. 5. Bellügyminiszteri intézkedés az anyakönyvi teendő elvégzése tárgyában. 6. Torontál vármegye átírata a m. kir. bellügyminiszter ur által a cselédeknek a gazdához visszakeresése folytán felmerülő költségek viselése tárgyában kibocsájtott rendelet visszavonása, illetve felíratainak pártolása iránt. 7. Kolozsvár város közönségének megkeresése a hirlap hirdetési bélyeg eltörlése iránti felirata tárgyában. 8. Bács-Bodrogh vármegye alispánjának megkeresése egy Trachoma-kórháznak Zomborban leendő felállítására tárgyában. 9. Az igazoló választmány jelentése, melylyel a legtöbb adót fizetők névjegyzékét bemutatja. 10. A polgármester jelentése a folyó év végéig kilépő és az évközben elhunyt vagy leköszönt választott bizottsági tagok helyének betöltése tárgyában. 11. A városi adópenztárnál ellenőri állás betöltése. 12. A város házipénztárnál pénztári tisztá állás betöltése. 13. Azon pénzügyintézetek kijelölése tárgyában, ahová a városi és árvtári pénzek a jövő évben elhelyeztessenek. 14. Az árvászek előterjesztése az árvtári nyilvánosított költségei címén 1889-ik évben megállapított 200 frtnak a gyámpénztári tartalék-alapból leendő utalványozása iránt. 15. A nagy-kikinda-nagy-becekeréki vasút részvénytársulat kérvénye az ó-Bece-zombori h. é. vasút céljaira törzsrésztvények ellenében nyújtandó segélyezés iránt. 16. A budapesti cs. és kir. katonai műszaki osztály megkeresése a katonai lőter kiszélesítése iránt. 17. A zombori gör. kel. hitközség javaslata Papházy Dömötör-féle kiházasítási alapítványból a segélyezések kiadása iránt. 18. A m. kir. államvasutak déli üzemeltetésének kérvénye az indóház előtti tér kiszélesítésére 125 □ öl terület átengedése iránt. 19. A baja-zombor-ujvidéki vasút kérelme vágány lerakás céljára 557 □ öl terület átengedése iránt. 20. Ugyanannak kérvénye a mozdonyúti és szénraktár céljaira szükséges terület átengedése iránt. 21. Nagy Bálint városi rendőrnök nyugdíjazás iránti kérvénye. 22. Balázs János volt adópenztári ellenőri utáni temetkezési járulék utalványozása. 23. A városi kórházalap 1894. évről szóló számadása. 24. A házi letéti pénztáralap 1894. évről szóló számadása. 25. A közvesztési alap 1894. évről szóló számadása. 26. A szegényalap 1894. évről szóló számadása. 27. A gazdasági bizottság jelentése a torony-órak felhuzásának és jökarban tartásának biztosításáról. 28. Ugyanannak jelentése a sikarai vendéglőnek újabb bérbeadásáról.

Megyei tisztviselők fizetése. A vármegyei tisztviselők fizetése kérdés az országgyűlésnek egyik legközelebbi ülésén fog szóba hozatni, amennyiben az erre irányuló kérvények is fel vannak véve a kérvények legújabb sorjegyzekeiben.

Körvadászat. A kulai járás és környék nimródainak öröme e hó 17-én kezdetét vette O-Verbáson az első körvadászat pompás verőfényes időben. A vadászatot résztvevők: Széchenyi József törvényszéki elnök, Kardos Kálmán kir. ügyész, Lederer Gusztáv táblabíró, Széchenyi Tamás főszolgabíró, Várogy Károly, Sztibulyák József gazd. főmérnök, Müller Béla szolgabíró, Igalits Vasul aljárásbíró, Barakovits, Gavanszky Milos, Frikk Pal, Csepessányi Béla, Klein Károly, Kossin Károly és a házigazda Kiss Gyula. Terítékre került 54 drb nyul, de hogy több nem esett, nem a nyulakon mult, jele annak, hogy az élelmes hajtók másnap még 7 drbot szedtek össze, így a lőtt vadak száma 61 drb. — Csarnok nevű török védművön rögtönzött sátorban elköltött kedélyes vadászed után a társaság megleledgetten oszlott szét.

Köszönetnyilvánítás. A zombori iparos dalárda folyó hó 9-én tartott dal- és táncestélyen felül-fizettek: Juhász Peter 1 frt, Nevora Ferenc 1 frt, Nevora József 50 kr, Lindenmayer N. 50 kr, melyért a fent-nevezett urak, ugyszintén a zombori Tóth Kálmán-kör a zongora-kölcsönzésért fogadják a dalárda halás köszönetét.

Katalin-bál. Az apatini dalárda-egyesület november hó 30-án 60 kr beléptidj mellett saját pénztára javára Katalin-bált rendez.

Zombor és a zombor-ó-Becei vasút. A városi gazdasági bizottság tegnap foglalkozott a tervezett zombor-ó-Becei vasút ügyével. Hosszas, beható tárgyalás után abban a javaslatban állapodtak meg, hogy a város törzsrésztvények fejében 50,000 frral járuljon hozzá a költségekhez. Ennyivel járult hozzá a város a baja-zombor-ujvidéki vasút költségeihez is. Erősen hangsúlyozták a bizottságban, hogy Zomborra nézve ez a vasút mindenesetre van olyan fontossággal, mint a baja-zombor-ujvidéki vasút.

Gyászhir. Sztrilich Mihály köz- és váltó ügyvéd, nyug. vármegyei árvászeki főnök tegnap az esti órákban elhunyt. Az elhunyt régi, közszeretettben állott alakja volt vármegyénknek; úgy a vármegye, mint a város közönségének „Miska bácsi”-ja volt, akit mindenki részéről a legőszintűbb tisztelet környezett. Halála őszinte és mély részvételt keltett rokonai, barátai és nagyszámú tisztelői körében.

Színházi műsorok. A színházi bizottság a színházgatóval egyértelműleg minden csütörtökön d. e. tartandó ülésében fogja a következő heti műsort megállapítani. Így abban a helyzetben vagyunk, hogy a pénteki számunkban mindig közölhetjük már a következő heti műsort. Mint a mai számunkban, ugye szentul is színházi rovatunk befejezéséig fogjuk a műsort közölni.

Meglopta a társát. Majer Ádám borbélysegéd még Szegeden meglapta a vele együtt lakó Knezevits Gyókö társát és azután onnan elittint. Knezevits később O-Beceire ment munkába és ott véletlenül találkozott Majerrel, akire alaposan gyanakodott. Jelentést tett tehát a rendőrség felé és a házmozgások csakugyan rá is találtak az elveszett ládára és annak tartalmára. Mikor Majer neszt vette a bajnak, elittint O-Beceiről és épen azeresésjére, mert az nap érkezett a kulai szolgabírószék körözvénye is, amely letartóztatását kérte.

Táncmulatság. A kulai polgári olvasóegylet az ottani ág. ev. iskola építési-alap javára folyó hó 30-án műkedvelői előadással és hangversenyyel egybekötött táncmulatságot rendez.

Betöréses lopás. O-Beceiről írják: A mult héten egy éjszaka két helyen is betörést kíséreltek meg, még eddig ismeretlen tettesek. Előbb Kovács János alakait nyitották ki és már az utba álló virágcserepeket is kiszédeltek, hogy bejuthassanak, amikor a szobában alvó asszony a zajra felébredt, lármát csapott s így megfutamította a tetteseket. Ugy látszik azonban, hogy ugyanazon tettesek onnan a halasz-utcaiban lakó Gyurcsik Pál házához mentek és annak utcára nyíló rozoga ablakait leszédeltek és behatoltak a szobába. A szobából 2 dunnát és 6 párnát emeltek el 55 frt értékben. Egy párnát a mezőn levő szalmakazalok között találtak meg. Ezt azért hagyták hátra, mert vegyes toll volt benne, amit nem tartottak elég értékesnek. A nyomozás még nem vezetett eredményre. — Még be sem állt a tél és már kezdődnek a tolvajlások.

Dalestély. A kulai dalárda 1895. évi november hó 23-án a kulai polgári olvasóegylet helyiségében táncmulatsággal egybekötött dalestélyt rendez.

Utcai támadás. O-Beceán a napokban Kuryanov Milost haza ment megátámadta Preradov Lázó és titlegelni, pofozni kezdte. A dulakodás zajára oda sietett Lukits Acentia és szét akarván őket választani, a dühöngő Preradovot magára haragította, aki is kirántotta bieskáját és azzal mellbe szurta Lukitsot. A további vérengzést az oda siető szomszédok akadályozták meg. A veszekedő Preradovot a rendőrség átadta az ó-Becei járásbírószéknek.

Fiatalkor betörők. Adán a mult héten a templom-téri u. n. Fridrik-féle iskolaterembe három-négy fiú, kik közül a legidősebb 12 éves, az ablakon keresztül az udvari oldalon behatolt s ott az íróasztal fölfelezte, többféle könyvet elvittek; minden ellopottat elloptak. Annál érdekesebb a tett, mivel a rendőrfőnök is ott lakik s a gyermekek egyrésze abba a tanterembe jár iskolába. A rendőrség megduda a tettesek neveit. A főcinkos valami Lapu István, 11 éves iskolás fiú volt.

Halálozás. Hefele Ágoston zombori kir. pénzügyigazgatósági irodatiszt meghalt, miáltal a nevezett pénzügyigazgatóságnál egy irodatiszti állás üresedésbe jött.

Polgári házasság. Filipováról írja levelezőnk: Folyó hó 19-én kötetett Filipován az első polgári házasság Gyarmathy Ferenc községi jegyző, m. kir. anyakönyvezető előtt. Fél 10 órakor jelent meg a boldog pár, a kiket a községbáza tanácsvezetőkkel fogadtak. A házasságkötés a községbáza tanácstermében az összes előjárás és számtalan érdeklődő előtt ment végbe; midőn az anyakönyvezető, Gyarmathy Ferenc községi jegyző teljes magyar diszben a terembe lépett, harsány eljenzés hangzott fel; a hivatalos funkció végetével talpra esett szavakkal esetelte az anyakönyvezető az új házaspár előtt az általuk kötött frigy magasztosságát s elsőnek üdvözölte őket jó kívánatok kíséretében. — Ezután az új házaspár ismételt tarraklővések felhangzása mellett, vallásuknak eleget teendő, a templomba vonult, hol egyháziak is megáldatták frigyüket.

Vidéki hírlapírók értekezlete. A vidéki hírlapírók december 8-án Budapesten, a hova a kiállítási munkálatok megtekintésére rándultak fel, értekezletet fogtak tartani az Otthon írói kör helyiségében. Az értekezlet tárgya a hírlapírószövetség és segítőegyesület megalakítása. Reméljük, hogy ezen a nagy fontos-ságu értekezleten vármegyénk sajtója is kellőleg képviselve lesz.

A 25. §. Azok a bazafias vármegyék és városok, a melyek eddig a 25. §. megváltoztatása iránt az országgyűléshez felirtak, a következők: Heves, Pozsony vármegye és város, Trencsén, Szeged, Zemplén, Székesfehérvár, Kassa, Pécs, Ung, Bekés, Nagyvárad, Győr megye és város, Szatmárnémeti, Abauj-Torna, Szabadka, Sáros, Arad város és megye, Udvarhely, Csik, Zombor, Bereg, Hunyad, Moson, Bács-Bodrogh, Vas, Somogy, Szabolcs, Gömör, Kis-Hont, Baranya, Zala, Árva, Csanád, Hajdu, Komárom megye, Csongrád megye, Liptó, Háromszék, Kis-Küküllő, Torda-Aranyos, Maros-Vásárhely, Kolozsvár és Kolozsvár.

Az ó-Becei csodakut. Ismeretes dolog, hogy az O-Bece községe által készített artézi kútnak víze gyógyerejének bizonyult és most a községnek az a célja, hogy e kut vize a közforgalomba hozassék. A községi képviselőt tehát elhatározta, hogy a kut vizének értékesítését vállalatra bizza s e végett a viz bérletére versenyfoglalást irt ki.

Pályázat. Pályázat van hirdetve a szabadkai kir. törvényszéknél hivatalozgái állásra.

Művészet és irodalom.

Előfizetési felhívás. Vettük a következő előfizetési felhívást: Megrendelési felhívás Latinovits Stanci „Vadvirágok” című költeményeire. Manapság, midőn a gombamódra szaporodó versköltetek az olvasó közönség türelmét és olvasási kedvét folytonosan zaklatják, — én mégis bátor vagyok szives figyelmét szerény művemre felhívni. Annál vakmerőbbnek tetszik ezen vállalkozásom, mert mint versírő ezen munkámmal most lépek először a nyilvánosság elé. Nem is merném ezen lépést megkockáztatni, ha nem számítanék szeretett Bácskánk művelt olvasóközönségének támogatására és jóakarataira, melyet ismerni — mint önértellett mondatom adatolónak — szerencsém van. Azon egy-két költeményemből, melyeknek a „Bácska” volt kegyes helyet szorítani, talán kitetszik — mondjuk — költészetem iránya és milyensége. Azt nem merem állítani, hogy kedves olvasmányom legyen volna az olvasóközönségnek, mert bírálatot rólok még nem voltam szerencsés hallani; de azért bátorodom reményleni, hogy ezen első fellépésemben támogatás és pártolás nélkül szükölködni nem fogok. Szerény dalaimban nem szólok meg valami fellegekbe törő poézis, csak azon hangok esendülnek meg bennük, amelyeket a természet szépségének szeretete és azon érzések sugallanak, melyek egy egyszerű idealista ifjú lelkeben fakadnak, és a sziv közlekenysége, meg a dalnak Istentől nyert adománya formába — dalba önt, hogy az őt ért örömei vagy fájdalmak ne egyedül a saját, hanem a résztvevők és érdeklődők tulajdona is legyenek. Midőn azokat legelső sorban is szeretett Bácskánk nagybarbecsített olvasóközönségének szívélyes pártolására ajánlanám, vakmerő toladokasomért szives elnézést kérek. A mintegy 12—14 nyomtatott ivre terjedő kötetnek, mely „Vadvirágok” címét viselendő, szerény ára fűve 1 frt 20 kr, igen izléses diszkötésben 2 forint. A szives megrendeléseket a bemellékelt megrendelési szelvény és boríték felhasználásával e hó 30-ig kérem hozzájuttatni, hogy a nyomtatandó és köteendő példányok száma iránt tájékozva lehessenek, míg a megrendelési összegnek beküldését legkésőbb ez év december hó 10-éig kérem. A műkártyára a tisztelt megrendelők kezei között lesz. Az igen tisztelt gyűjtőknek minden 10 példány után kíván-ságra tiszteletpéldánnyal szolgálók. Midőn szives pártoláért újólag esedezném, vagyok Budapestten (V. Tükör-utca 2. III. em. 14) 1895. november havában, a legmélyebb tisztelettel Latinovits Stanci. — Melegen ajánljuk a megjelenendő kötetet olvasóink figyelmébe. Latinovits Stanci lapunknak egyik legkiválóbb munkatársa, a kinek versei mindenkoron általános tetszésben részesültek. Nem mesterkéltem rimfaragó, hanem a szó szoros értelmében véve poeta ő, akire még igen szép jövő vár.

Ezer év! (Az „Ezeréves Magyarország és a milleniumi kiállítás” című díszmű előszava. Megjelenik kéthetenként 12 füzetben á 40 kr.) Rövid kor az idő soha meg nem pihenő folyamában és mégis mily óriási időszak egy nemzet fejlődéstörténetében! Ezer év viharzótt el azóta, hogy a nemes magyar nép elhagyván őshazáját, Árpád a honalapító vezérlete alatt áttelepült az erdő, bérce, napsugaras ország határait s millió szívek ujjongának most a roppant jelentőségű évforduló felé. Mert ime, nemzetek és népek születtek és haltak el ez ezer esztendő alatt. A mult idők ölében sok nemzet tragikus sorsa van eltemetve; forradalmak és testvér-háborúk dultak az egyes népek között s nem egy törzs bukott le a fényes magaslatról, a melyen állott. A kor-szakok romjain új korszakok támadtak, a népek sírjain új népek keletkeztek, de Magyarország erősen állott e harcok és viharok közepette. Életfájának gyökerei mélyek és erősek valának, mint a nemzet lelke. Igaz, hogy a mióta Árpád e szép hazát elfoglalta, mindig külső harcok és belső villongások tépték a nemzet szívet; törik-tárak pusztította, testvérharcok rázkódtatták meg az országot, de a magyar nép szent törekvéssel óvta meg nemzeti jellegét, a honszeretet és nagyjainak kultuszát, ősi tradícióit és nagygyá lett külső és belső ellenségei dacára. E folytonos harcok sok ideig akadályozták meg a kultúra fejlődését. Hosszu századokon át ugaron hevert a nemzet sok nemes tehetsége. Ipara, kereskedelme, művészete és irodalma messze elmaradt a többi európai kultúr államok mögött. De mindez pótolta az utolsó évtizedekben. A nemzeti újjászületés nagy korszaka óta óriási léptekkel haladt a kultúra eszménye felé s ma már dicsőségesen uralkodik I. Ferenc József király ideje alatt büszkén mérközhetik a többi nemzettel. Ugyszólván egy ugrással érte el azt, a mit más nemzet csak százados fejlődéssel érhet el. Es minden évtized újabb diadalt jelent a nemzet életében. E díszmű kiadója tíz esztendőig volt távol Magyarországtól; ezalatt bejárta az ó- és újvilág minden nevezetes országait és városait, látta a modern nagy kultúr nemzetek roppant fejlődését és ime, mire visszatért tíz esztendő után, mily örömteljes meglepetés várt rá. Ott látta a nemzetet azon a magaslaton, a melyen a többi nagy nemzet állt; látta, hogy a nemzetet saját heusó ereje, nemzeti egyénisége és temperamentuma emelték és tették képessé arra, hogy lépést tartson a többi kultúr nemzettel. Kereskedelme, ipara, irodalma, művészete mind egyenrangú a többivel. A főváros pompás fölvirágzása, építkezése és mindaz, a mi egy országot nagygyá, boldoggá, és gazdaggá tesz, föltalálható ez országban. Ez birta rá e sorok íróját, hogy e diszalbumot kiadja a milleniumi kiállítás alkalmára, a mikor itt a nemzet ki fogja tárni mindazt, a mit produkálni tudott. Kiadta e díszművet a magyar kormány, a magyar kir. államvasutak és a kiállítás igazgatóságának támogatásával és közreműködésével, hogy miután a nyelv szegény a fejlődés és nagyságot leírni, képekben mutassa meg a külföldnek, hogy mire képes egy nemzet rövid évtizedek alatt. Hadd jöjjön ide a francia, az angol, az olasz, a német és valamennyi, a ki saját nemzetének a nagyságára büszke, és bámulja meg a kiállítás csodáit s a nemzet nagy életrevalóságát. Laurencic Gyula.

Színház.

A Citerás.

Szerda, november 20.

Megkezdődött az idei színházi évad. Tegnapielőtt volt az első bemutató előadás bérletstűznetben meglehetősen telt ház előtt.

Adásról mértéktel- de mi he- szerint eg- a legkom- természe- nos vélem- adás után- már most- benyomás- megfogja- Kriti- Első- népszinba- kedvesen- Kontinak- nem verse- komoly za- Ezen oper- sablonos r- Ha egy-er- ront le se- sajátjából- zenéje sok- azonban, a- szakítva, a- szegődött. után kívá- szolói, Ri- ben elterje- végre maga- s a könnv- rusokig b- vonás legk- (Rikárdó e- A III. fel- rendőrsze- sel, nagy t- van meg- hangot és r-

Füredi me- adásul s az- Füredit meg- A női első helye- sődött vol- a rokonsz- estét fog sz- Berzák Mar- hangjával te- meg a mi- azonban, hog- majd érdeke- Ottliának so- lat „komika- A mi a Lángh Ödö- melegsége é- nél az erces- ugar neki, m- zsefnek — a harmoniát- elég jól es- sulyt fektess- Ferenczy Fr- ratioiért és a- szinten ügye- nie. Tisztai- beli hangja- esetlen volt-

Ami no- Füredi bevall- szabad annak- a mennyit- szék száma- Füredit esal- zikusokból- mint a milye- a színházépít- fogadni el, a- jeltől ki. Leg- kellene ülni- tagból álljon- azok a váro- zenét a szinba- érhető. Mire- zenekar, ahol- hangszer telje- a zene is csak- kell hogy érez- nekünk ma es- bírálatot mon- hisszük — én- intelligenciája- nek nem fele- a mi szinbáz- Ajánljuk enné- Henriknek, hog- hogy azokat a- pretalabba, na- legalább inga- mint az első- maradjanak el- előadás zenei- városnak kíván- hogy ott egy- kellene is része- tavalyi társulat- roly kis zeneka- tudott önteni.

Ami no- Füredi bevall- szabad annak- a mennyit- szék száma- Füredit esal- zikusokból- mint a milye- a színházépít- fogadni el, a- jeltől ki. Leg- kellene ülni- tagból álljon- azok a váro- zenét a szinba- érhető. Mire- zenekar, ahol- hangszer telje- a zene is csak- kell hogy érez- nekünk ma es- bírálatot mon- hisszük — én- intelligenciája- nek nem fele- a mi szinbáz- Ajánljuk enné- Henriknek, hog- hogy azokat a- pretalabba, na- legalább inga- mint az első- maradjanak el- előadás zenei- városnak kíván- hogy ott egy- kellene is része- tavalyi társulat- roly kis zeneka- tudott önteni.

Ami no- Füredi bevall- szabad annak- a mennyit- szék száma- Füredit esal- zikusokból- mint a milye- a színházépít- fogadni el, a- jeltől ki. Leg- kellene ülni- tagból álljon- azok a váro- zenét a szinba- érhető. Mire- zenekar, ahol- hangszer telje- a zene is csak- kell hogy érez- nekünk ma es- bírálatot mon- hisszük — én- intelligenciája- nek nem fele- a mi szinbáz- Ajánljuk enné- Henriknek, hog- hogy azokat a- pretalabba, na- legalább inga- mint az első- maradjanak el- előadás zenei- városnak kíván- hogy ott egy- kellene is része- tavalyi társulat- roly kis zeneka- tudott önteni.

Ami no- Füredi bevall- szabad annak- a mennyit- szék száma- Füredit esal- zikusokból- mint a milye- a színházépít- fogadni el, a- jeltől ki. Leg- kellene ülni- tagból álljon- azok a váro- zenét a szinba- érhető. Mire- zenekar, ahol- hangszer telje- a zene is csak- kell hogy érez- nekünk ma es- bírálatot mon- hisszük — én- intelligenciája- nek nem fele- a mi szinbáz- Ajánljuk enné- Henriknek, hog- hogy azokat a- pretalabba, na- legalább inga- mint az első- maradjanak el- előadás zenei- városnak kíván- hogy ott egy- kellene is része- tavalyi társulat- roly kis zeneka- tudott önteni.

Ami no- Füredi bevall- szabad annak- a mennyit- szék száma- Füredit esal- zikusokból- mint a milye- a színházépít- fogadni el, a- jeltől ki. Leg- kellene ülni- tagból álljon- azok a váro- zenét a szinba- érhető. Mire- zenekar, ahol- hangszer telje- a zene is csak- kell hogy érez- nekünk ma es- bírálatot mon- hisszük — én- intelligenciája- nek nem fele- a mi szinbáz- Ajánljuk enné- Henriknek, hog- hogy azokat a- pretalabba, na- legalább inga- mint az első- maradjanak el- előadás zenei- városnak kíván- hogy ott egy- kellene is része- tavalyi társulat- roly kis zeneka- tudott önteni.

Ami no- Füredi bevall- szabad annak- a mennyit- szék száma- Füredit esal- zikusokból- mint a milye- a színházépít- fogadni el, a- jeltől ki. Leg- kellene ülni- tagból álljon- azok a váro- zenét a szinba- érhető. Mire- zenekar, ahol- hangszer telje- a zene is csak- kell hogy érez- nekünk ma es- bírálatot mon- hisszük — én- intelligenciája- nek nem fele- a mi szinbáz- Ajánljuk enné- Henriknek, hog- hogy azokat a- pretalabba, na- legalább inga- mint az első- maradjanak el- előadás zenei- városnak kíván- hogy ott egy- kellene is része- tavalyi társulat- roly kis zeneka- tudott önteni.

Ami no- Füredi bevall- szabad annak- a mennyit- szék száma- Füredit esal- zikusokból- mint a milye- a színházépít- fogadni el, a- jeltől ki. Leg- kellene ülni- tagból álljon- azok a váro- zenét a szinba- érhető. Mire- zenekar, ahol- hangszer telje- a zene is csak- kell hogy érez- nekünk ma es- bírálatot mon- hisszük — én- intelligenciája- nek nem fele- a mi szinbáz- Ajánljuk enné- Henriknek, hog- hogy azokat a- pretalabba, na- legalább inga- mint az első- maradjanak el- előadás zenei- városnak kíván- hogy ott egy- kellene is része- tavalyi társulat- roly kis zeneka- tudott önteni.

Ami no- Füredi bevall- szabad annak- a mennyit- szék száma- Füredit esal- zikusokból- mint a milye- a színházépít- fogadni el, a- jeltől ki. Leg- kellene ülni- tagból álljon- azok a váro- zenét a szinba- érhető. Mire- zenekar, ahol- hangszer telje- a zene is csak- kell hogy érez- nekünk ma es- bírálatot mon- hisszük — én- intelligenciája- nek nem fele- a mi szinbáz- Ajánljuk enné- Henriknek, hog- hogy azokat a- pretalabba, na- legalább inga- mint az első- maradjanak el- előadás zenei- városnak kíván- hogy ott egy- kellene is része- tavalyi társulat- roly kis zeneka- tudott önteni.

Ami no- Füredi bevall- szabad annak- a mennyit- szék száma- Füredit esal- zikusokból- mint a milye- a színházépít- fogadni el, a- jeltől ki. Leg- kellene ülni- tagból álljon- azok a váro- zenét a szinba- érhető. Mire- zenekar, ahol- hangszer telje- a zene is csak- kell hogy érez- nekünk ma es- bírálatot mon- hisszük — én- intelligenciája- nek nem fele- a mi szinbáz- Ajánljuk enné- Henriknek, hog- hogy azokat a- pretalabba, na- legalább inga- mint az első- maradjanak el- előadás zenei- városnak kíván- hogy ott egy- kellene is része- tavalyi társulat- roly kis zeneka- tudott önteni.

Igen term- redi valami op- nunk kell a kö- igényeinket, ha- legyen a játéka-

Alább közöljük operette-kritikusunknak az első előadásról megírt tudósítását. A kritika a legszigorúbb mértékkel van megírva, talán túl szigorú is látszik; de mi helyeseljük kritikuskunk eljárását, mivel nézetünk szerint egy olyan jó hírnevű társulattal, mint Füredié, a legkomolyabb kritikai tónust kell alkalmaznunk. Igen természetesen ez a kritika még nem fejezi ki az általános véleményünket — azt majd csak később, pár előadás után mondhatjuk el. Annyit azonban kötelességünk már most megjegyezni, hogy az első előadás kedvező benyomással volt a közönségre. Hisszük, hogy Füredi megfogja nyerni közönségünk rokonszenvét.

Kritikusunk tudósítása így hangzik:

Első és megnyitó előadásul Konti Józsefnek, a népszínház jónévű karmesterének a fővárosi kritika által kedvesen fogadott operettjét: a „Citerás“-t adták elő. Kontinak ez az operetteje, habár népszerűség dolgában nem versenyezhetik első művével, a „Királyfogás“-sal, komoly zenei tartalom dolgában kétségkívül fölülte áll. Ezen operettnek nincs egyetlen száma, melyben a szerző sablonos formákat használja, vagy járt utakon haladna. Ha egy-egy reminiscencia felcsillan is benne, az nem ront le semmit a zene eredetiségéből, mert a szerző sajátjából merít, s előbbi műveihez arányítva, e műben zeneje sok helyütt operai magaslatra emelkedik. Kár azonban, hogy a magyaros stílus felé hajló irányával szakítva, teljesen a francia és bécsi mesterek iskolájához szegődött. A staccattokban meginduló rövid preludium után kiváló számai az operettnek Pabló, majd Rosetta szólói, Rikárdó mély invencióval megírt dala, a szelvényben elterjedt kedvelt induló, melyet Kukurilli énekel, végre maga a finále, mely egy valóságos zenei mozaik, s a könnyed dallamoktól egész a leghatalmasabb kórusokig bő változatosságban gyönyörködött. A II. felvonás legkiválóbb számai a gyönyörű szerelmi duett (Rikárdó és Kukurilli) és Kukurilli gyönyörű szólója. A III. felvonásban már újság nincs, kivéve a két titkos rendőr szellemes kuplétját. Az instrumentáció előkelő izléses, nagy tudással, sok helyütt fénytel és csillogással van megcsinálva. Az egyes énekszámok jól iskolázott hangot és meglehetősen hangterjedelmet igényelnek.

Füredi ezt az operettet választotta bemutató előadásul s az előadás, tekintve azt a jó hírnevet, mely Füredit megelőzte, határozottan kielégítőnek mondható.

A női szereplők közül Gy. Mészáros Kornéliát kell első helyen megemlítenünk, ki hangban mintha megerősödött volna. Örömmel üdvözöljük újra színpadunkon ezt a rokonszenves művésznőt, ki bizonyára sok kellemes estét fog szerezni a közönségnek. Kukurilli szerepében Berezik Margit mutatkozott be s rokonszenvesen csengő hangjával tetszést aratott. Kár, hogy hangja gyenge, még a mi kicsiny színpadunkhoz képest is. Hisszük azonban, hogy Gy. Mészáros Kornéliával kettesben tudnak majd érdekességet kelteni az operette esték iránt. Erdélyi Ottiliának sokat kell igyekeznie, hogy a tavalyi társulat „komikai anyját“ feledtesse.

A mi a férfi szereplőket illeti, a címszerepet éneklő Láng Ödönről megjegyezzük, hogy hangjának kevés a melegsége és érce. Pedig főleg a bariton hang az, melynél az érce csengést megkivánjuk. Ajánljuk különben ugye neki, mint a társulat tenoristájának, Perényi Józsefnek — a kinek különben van olyan hangja, hogy a harmóniát meg ne rontsa, sőt a felső regiszterekben elég jól cseng — hogy éneklés közben a mimikára több súlyt fektessenek. Kifünő komikusa van a társulatnak Ferenczy Frigyesnek, ki sok tapsot kapott extemporatióért és a III. felvonásbeli kuplét Szebenivel — szintén ügyes színész — vagy ötször kellett megemlésténi. Tiszta Miksának absolute semmi ugynevezett énekbéli hangja nincs. Játékában pedig a mai darabban néha esetlen volt és túlzott.

A női és férfiarok meglehetősen gyöngék és sokszor ingadoztak. Az első előadás után az egész énekszemélyzetre vonatkozólag az a véleményünk, hogy komolyan kell igyekezniök, ha azt akarják, hogy meglehetősen tökélyű operette előadást produkáljanak.

Ami most már a zenekart illeti: e tekintetben Füredi beváltotta ígérteit és az orchestruma (ha ugyan szabad annak nevezni) csakugyan annyi tagból áll, mint a mennyit megígért s a mennyi a színházban a zenészek számára fentartott helyre befér. E tekintetben gáncs Füredit csak annyiban érheti, hogy legalább is oly muzikusokból kellett volna összeállítani ezt a zenekart, mint a milyen az első hegedős. Nagy hiba volt azonban a színházépítő bizottságtól annak idején olyan tervet fogadni el, mely a zenekar számára ily csekély helyet jelölt ki. Legalább minden sorban még egy embernek kellene ülnie, úgy hogy a zenekar legalább is 16-18 tagból álljon. Mennyivel szerencsésebbek e tekintetben azok a városok, ahol a katonazenekar szolgálta a zenét a színházban. Csakhogy nálunk ez állapot el nem érhető. Mire legyen képes egy ily kis, 10 tagból álló zenekar, ahol a réz és fafúvók egy neme, a két ütőhangszer teljesen hiányzik. Hisz az operettben mégis a zene is csak valami, s én istenem — mi felmentve kell hogy érezzük magunkat, hogy arról a zenéről, mely nekünk ma este Kontit interpretálni akarta — komoly bírálatot mondjunk. Szilárd meggyőződésünk, s azt hisszük — ebben egyetért velünk közönségünk zeneintelligenciája, hogy ilyen zenekar, a közönség igényeinek nem felel meg, s követelni fogjuk azt, hogy végre a mi színházunkban is halljunk becsületos muzsikát. Ajánljuk ennél fogva a társulat karmesterének, Dellin Henriknek, hogy ha már kis zenekarával képtelen arra, hogy azokat a finom műnuszokat — és erősebb effektusokat, melyek egy operette zenében előfordulnak — interpretálhassa, nagyobb gondal ügyeljen fel arra, hogy legalább ingadozások a zene — és énekkar között — mint az első estén több ízben előfordultak — ezentul maradjanak el és öntsön dirigálásával nagyobb életet az előadás zenei folyamába. Figyelmeztetjük, hogy Zombor városnak kiváló zeneintelligenciája azért jár a színházba, hogy ott egy kis zenét élvezhessen — s ennyi pénzért kellene is részestülnie abban az élvezetben — s hogy a tavalyi társulatnak kiváló karmestere, Stefanidesz Károly kis zenekarába legalább életet s némi melegséget tudott önteni.

Igen természetesen nem kívánhatjuk azt, hogy Füredi valami operai zenekart hozon ide. Hiszen számolnunk kell a körülményekkel is. De nem hajtjuk túl az igényeinket, ha azt mondjuk, hogy az a kis zenekar legyen a játékában precíz.

A társulatnak operette személyzete elég jó erőkből áll s ha az igazgató kellő gondot fog fordítani az operettek betanítására, — a mi viszonyainkat tekintve — határozottan jó előadásokat fogunk élvezni.

Jövő heti műsor: November 26-án „Megboldogult“, vigjáték, Bossontól; november 27-én „Kis herceg“, operette, Lecocque-tól; november 28-án „Fedora“, dráma, Sardoutól; november 29-én szünet; november 30-án „Szultán“, operette, Verőtől; december 1-én „Madame sans gêne“, színmű, Sardoutól.

A közönség köréből.

Nyílt levél.

Kevés ember teszi azt meg — pedig megtehetnék igen sokan a gazdagok között — amit egy bács-feketehegyi fiatal úri ember a múlt napokban Bács-O-Morovicán megcsinált.

Hogy miben találják legfőbb örömtüket azon fiatal urak, kiket szerencsés helyzetük a közügy anyagi és szellemi gyámolítására utasít: nem fejtegetem, de azt tudom, hogyha csak tizedrésztét takarítanak meg valamely nemes célra azon vagyonnak, melyet nagyon becses személyükre pazarul eldobnak: nem volnának egészségpusztító, nedves, penészes népiszkolák, nem emelgetnek a gyenge hét éves gyermekek a régi divatu nehézkolapadokat, hogy belőle a szemetet kiséperjék, nem volnának anyagi gondok között szünylő tanítók; már t. i. ha eszükbe jutna a gazdag fiatal uraknak a szegény népiszkola és a még szegényebb tanító.

Mert nem áll ám az tisztelt olvasóm, hogy a képzett lelkes tanító 300 frt mellett is épen oly jól dolgozik, mint 6 vagy 700 frtért, kivált ha neki még seperetnie is kell saját kicsiny gyermekeivel. A mai életviszonyok között a börtönőrök és postaszolgáknak is több fizetéstük van 300 frtnál.

De hát térjünk a dologra. Mit is tett olyan kitüntetett ezen fiatal ur? Bizonyosan saját költségén épít vasutat O-Morovicától Feketehegyig, hogy a polgári házasságnak egyedüli akadályát ősszel és tavasszal, a feneketlen sáros országutat elhárítsa!

Nem vasutat nem épít, mert ettől félnek O-Morovicán; kétszer akarták már a civilizációnak ezen hatalmas eszközt felénk, vagyis hozzánk bevezetni a hatvanas években, de akkor úgy megijedtek tőle, hogy képesek lettek volna Ázsiába visszamenni tatárnak, mint elfogadni ingyen, amit a mai nemzedék már pénzért sem kaphat meg.

Tehát vasutat nem épít! Akkor bizonyosan mulatott éjjel és nappal, tiszta víz mellett s olyan jó kedve volt, hogy az O-morovicai népszínház primadonnáit a könyvezésig nevette bohókás ötletein és gyönyörű alt hangján eldandolt nótáin!

Nem mulatott! Pedig erre is van igazán jó kedélye és sok jó barátja!

Tehát akkor feltalált valami különös szerszámot, p. o. az örök mozdonyt, vagy a repülő gépet? Nem; mert tudja azt, hogy még a gyémántot, a legkeményebb követ is lehet kopítani, ami pedig kopik, az örökké nem mozoghat!

Különbözik pedig azt mondom, hogy balgatagság az örök mozdonyról gondolkodni; fel van az már találva régen s feltalálta maga a Krisztus — ez a krisztusi örök mozdony: a szeretet!

Ha se vasutat nem épít, se nem mulatott, se fel nem talált semmit: akkor nem tett olyan dolgot, hogy azt más is meg ne tehetné.

No hat! Megtehetnék biz azt sokan. De eddig még nem tette meg senki, hogy a Bács-Bodrogh vármegyei ev. ref. tanítói egyesületnek valaki 200, szóval kétszáz koronát adott volna évi kiadásainak fedezésére, csak egyedül ő, a feketehegyi községi orvos, dr. Molnár József ur!

Bizony, tisztelt olvasóim, nagy és dicső dolog az mi előttünk, tanítók előtt, ha valaki nekünk koronákat ad tisztelete jeléül, nekünk, kik a fillérből is keveset látunk. Nem vagyunk mi az ilyen szeretethez és áldozathoz hozzá szoktatva, mi csak azt hallottuk eddig: „a magyar hazát újra meg kell hódítani egy szellemi hadjáratban és ezen feladat a magyar néptanítókra vár“ — „vagy a nép jövője és boldogsága a tanítók kezében van“ — stb.

Ime most hallottunk mást: egy nemeslelkű fiatal orvos mutatja az utat, hogy azoknak, a kinek az Isten és szerencsés helyzetük elég vagyont adott, a tanítók szellemi hadjáratához miként kell a nagyon is görögnyös talajt egyengetni.

A szellemi hadjáratához szellemileg edzett és anyagilag tisztességesen díjazott tanítókra van szükség!

A nyomort megszüntetni, a lelkiismeretlen tanítókat távolítani kell! Akkor győzünk!

Ez az elve és meggyőződése az én tisztelt barátomnak, s vele mindazoknak, kik a népnevelés munkáján fáradoznak!

Most pedig a fentebb említett adományt egyesületünk nevében, midőn megköszönöm, kívánom, hogy adjon az Isten egyesületünknek több ily lelkes pártfogót, őt pedig éltesse soká és áldja meg, hogy még többször is követhesse nemes szive sugallatát.

O-Morovicán, 1895. évi november hó 17-én.

Máthé László,

ref. tanító,

a Bács-Bodrogh várm. ev. ref. tanító-egyesület elnöke.

Magyarország milleniuma.

Írta: Bárony István.

II.

A magyar millennárius kiállítás első része után a második rész ismertetésére kell még rátérnünk.

Ez a második rész már a mai napé.

A mai élet, a mai nép, a mai ipar és kereskedelem az, a mely a maga számára foglalta le.

Ott lesz a művészeti kiállítás, a mely a magyar festők, szobrászok és írók alkotásának az otthona. A sajtó számára külön pavillon épült, ezernél több újság lesz benne állandóan s könyveket és hírlapokat nyomtatnak majd ott, a nézők szeme előtt. A közönségnek lesz olvasóterme; posta, távirta, telefon, minden ponton rendelkezésre fog állani.

Az ünnepélyek csarnokában lesznek a hangverse-

nyek, diszülések és a kongresszusok; ezekről ugyan csak kellett gondoskodni, mert a kiállítás folyamán több mint száz mindenféle kongresszus fogja üléseit tartani Budapesten.

A kiállítás kereskedelmi része szintén a magyar viszonyokat tünteti majd fel. Látunk ott régi, félszázad előtti kereskedelmi irodát, amilyen akkor volt, mikor a magyar kereskedelem még bölcsőkorát élte; s ott lesz mellette a mai nagy és erős kereskedelem egy megfelelő tágas és pompás irodában. A kiállításnak ez a része vouz, annak bármely percben szolgálatára lehet a kereskedelmi muzeum tudakozódó irodája. Ilyen tudakozódó és utbaigazító irodáknak különben is bővebben lesz a kiállítás.

A mezőgazdák kiállítása, az őstermelés, negyven csarnokot fog lefoglalni. Ezekbe lesz beleszoritva a magyar Kánaán minden áldása. Ennek a keretébe fog tartozni az állatkiállítás is, amely egyike lesz a maga nemében a legteljesebbeknek, az elsörangúknak.

Az iparkiallítás egy egészen külön világra vezet majd bennünket; a mezők és puszták népének a produktumai után egyszerre egy nagy és gazdag gyárvárosban érzi magát, a ki ide kerül. Az ipar minden fajtája itt lesz egytűvé gyűjtve egy óriási gépcsarnokkal együtt.

A hadsereg és haditengerészet kiállítása elűtően válik ki a polgári foglalkozások jelvényeinek és eredményeinek a keretéből; a mi barci fegyvere volt a magyarnak valaha, azt mind megtaláljuk itt, a hadviselés módjának a jelenítésével egyetemben. A kiállítás területén, a városligeti tavon, egy nagy hadihajó uszik majd teljes felszereléssel s minden képzelhető fajtájú csónak, bárka és csavargözös lesz ezen a térs állóvízen, a mely még a fumei kikötő kicsinyített mását is befogadja, a tengerparti raktárral s egy kis, működő világítótoronnyal együtt.

Gyönyörű lesz az erdészeti és vadászati kiállítás is. A mi vadja van Magyarországnak, mindezt ott látjuk biológiai csoportokban; egy óriási medvét egyebek közt, a mely támadásra készen emelkedik fel; aztán egy hatalmas vadkánt, a melyet a kárpáti farkasok épen megrohannak.

És mind a mellett a sok érdekesség mellett kapunk temérdek olyan látványosságot, a melyek tisztán a vendégek szórakoztatására szánvák. Nagy harcitoronk, lovasjátékok, versenyek, velencei éjszakák a tavon, kiállítások, tűzijáték, egyszerű villamos szökőkút stb. gazdagítja majd a sok komoly nézni való kifáradt szem élvezeti programját.

S ami tán mindent felül fog mulni eredetiség dolgában, az a kiállítás faluja lesz.

Egy egész község; amelyben van templom, paplak, iskola, községháza, korema és hosszú tarka utcák. De minden épület, minden udvar más és más vidékről van ideolva; csak abban közösek, hogy magyarországiak valamennyien. Az egyes házak a maguk vidéke szerint rendezvén be; butorzat tösgyökeres eredeti, a lakók arról a bizonyos vidékről valók s aszerint rubázkodnak és viselkednek, ahogyan odahaza. A magyar-utcaból nyílik majd egy tisztán német utca, aztán a nemzetiségiek utcája; ebben a csudálatos faluban napokat eltölthet a tanulmányozással, aki az etnografia iránt érdeklődik.

A kiállítás a sok látni való végre kifárasztott, annak ott lesznek üdülésére a mindenféle vendéglők, cukrászdák, sörházak, speciális magyar csárdák és kávéházak; — lesz egy nagy francia-vendéglő azok számára, akik a nemzetközi francia konyhához szokták s a gyomrukat féltik a meg nem szokott idegen ételek rontó hatásától. — És mindenféle zene, kiűnő cigánybandák, az ország leghíresebb cigányzenészei, akiket a külföld tárt karokkal szokott fogadni, ha egy-egy impreszarió kiviszi innen őket.

Drágaság pedig sehol!

Minden jutányos és nem tulesigított áron. Az idegenek elszállásolásáról lelkiismeretes gondoskodás. A kiállítás területén állandó erős rendőrségi készenlét.

A közlekedés a kiállítás területére Budapest minden pontjáról társulatok által kitűnően biztosítva úgy, hogy míg az 1885-iki kiállításba csak egy irányú lovasuton és néhány omnibusz-vonalon lehetett kijutni: most két irányú lovasut és három irányú villamos-közlekedés (egy földalatti) áll rendelkezésre, nem is számítva a temérdek omnibuszt s a megsaporított berkocsikat.

Magyarország tudja, mivel tartozik a millennárius kiállítást látogató közönségnek, meg annak a tizenhét-ezer magyar honpolgárnak, aki mint kiállítás fog itt szerepelni.

De tudja ezenkívül azt is, hogy mivel tartozik ömagának.

Mert mindaz, amit a kiállításról eddig elmondtunk, időhöz kötött s tán csak erkölcsi hatásban maradandó; de azok a nemzeti nagy alkotások, amelyek a millennárius kiállítással kapcsolatban fejeztetnek be vagy kezdik meg létüket, hirdetni bivatvák ezeréves haladásunkat és fejlődésünket, ameddig magyar lesz ez a föld.

Hadd soroljuk föl befejezésül még ezeket is.

A jövő évben nyitjuk meg az új magyar országházat, amely tizenhat millió forintba kerül a nemzetnek; a jövő évben fejezzük be a Vaskapu szabályozását, a jövő évben állítunk magyar millennárius emlékeket a honfoglalás örök időkre szóló hirdetések végett az ország több nevezetes történelmi pontján; a jövő évben kezdik kiépíteni a pantheon-szerű nagy diadalkaput a kiállításba vezető Andrássy-ut végén; s a jövő évben mindezek megkoronázásául ötszáz új népiszkolát állít a magyar nemzet az ország egyes vidékein, ahol még nincs a művelődésnek ily kezdetleges, egyszerű temploma.

Ha mindez meglesz, nyugodtan nézünk vissza az elmúlt ezer évre, mert ami sötétség aggasztana bennünket onnan: eloszlik lassankint attól a fénytől, amely a jövő ezer év hajnalát deríti Magyarországra.

(Vége.)

Szerkesztői üzenetek.

Kr-k H-r Baja. Örömmel olvastuk végig verseit, mert láttuk, hogy fiatal kora dacára sok jó tulajdonság fedezhető a strófák között fel. Felkérjük, hogy dolgozzon csak tovább, verseljen s hisszük, hogy rövid idő alatt már egészen megfelelő költeményeket fog produkálni. Ezeket még nem közölhetjük; a kezdetlegesség bélyegét viselik magukon. Keressen fel a jövőben is, szívesen látjuk verseit s örömmel adunk majd esetleges utbaigazításokat.

Isp. M. Bikity. Mint láhatta, sorait nem közöltük, de nem is fogjuk közölni. A személyeskedésnek ellenségei vagyunk s csak az

esetben tőrjök meg, ha a közjó érdekében elkerülhetlennek látszik. Még ha úgy is áll a dolog, hogy ön mondja, nem volna helyes eljárás, ha az ön soraival pellengére állítanánk az illetőt. Ha úgy is történt a dolog, nem szabad valakire nyíltan részéről ebben az odiosus ügyben több rosszakaratot látunk az illető személye iránt, mint valószínűleg. Béke velünk!

Kaszinói tag Bresztovác. Ön azt a kérelmet intézte hozzánk, hogy a színházi műsort lapunkban rendszeresen közöljük, hogy így a vidéken is tájékozva legyenek a következő napok előadásairól. Kérelmét teljesen méltányoljuk, annál is inkább, mivel ön kérelmének indoklásul azt hozza fel, hogy a vidékről gyakrabban szándékoznak Zomborba rándolni színházlátogatás végett. Tudomására hozzuk tehát, hogy — amennyiben csak lehetséges — már a pénteki számunkban — mint a mai számunkból is láthatja — közölni fogjuk mindig az egész következő heti műsort.

Kelelés szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ.

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

2193. szám.

kig. 1895.

Hirdetmény.

Alulírott községi elöljárók ezennel közhírré tesszük, hogy a község határában bitangásban talált egy darab fehér szőrű fenálló szarvu tehén **1895. évi december hó 15-én delután 3 órakor** a község házában nyilvános árverésen eladtni fog.

Bogojeva, 1895. évi november hó 19-én.

Berecz Károly, Lovász István,
jegyző. bíró.

Fajbaromfi eladás.

Fajbaromfi tenyészdemben elsőrendű s több kiállításon állami s egyleti érmeikkel és tiszteletdíjjal kitüntetett **tyukok eladók.**

1894. évi költés:

V. Brahma 1 kakas 3 jérec 20 frt. Fekete Langszhán 1 kakas 2 jérec 18 frt. Fogolyszínű Itáliai 1 kakas 3 jérec 12 frt. Páduai 1 kakas 2 jérec 10 frt. Fogolyszínű kis Banthám 1 kakas 2 jérec 5 frt.

1895. évi költés:

V. Brahma kakas 4 frt, jérec 3 frt. Plymouth kakas 3 frt, jérec 2 frt. Itáliai kakas 2 frt, jérec 1 frt 50 kr.

Zsuffa Vincéné
Zombor (Bácska).

Bérbeadó szántóföld.

Alulírott ezennel közhírré teszem, hogy a tulajdonomat képező, ó-morovica határában — közvetlen Ó-Morovica község mellett — levő és ez időszert Mangh István és társai által hasznosított birt 386 léc (a 2000 □ öl) és 424 □ öl **szántóföldemet** a rajta levő épületekkel együtt 1896-ik évi november hó 1-től (3) három, esetleg több évre **hasznosbérbe adom.**

Tudakozódní lehet alulírott nál.

Ifj. bajsai Vojnits Sándor,
Szabadkán.

Eladó vásári bódék.

Valamennyi **vásári bódé** azonnal eladó.

Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos,

özy. ULLRICH BORBÁLA.

2-1

1469. szám.

kig. 1895.

Pályázati hirdetmény.

Nemes-Militics községében nyugdíjazás folytán üresedésbe jött s évi 300 frt fizetéssel javadalmazott rendőrvetető állásra, — valamint a rendőralomány szaporítása folytán betöltendő és évi 240 frt fizetéssel javadalmazott két közrendőri állásra pályázat hirdettetik.

Pályázni szándékozők sajátkezűleg írt és szabályszerűleg felszerelt kérvényeiket (amelyben törvényhatósági orvosi bizonylattal tartoznak egészségi állapotukat igazolni) **foljó évi december hó 15-ik napjáig** alulírott község elöljáróságánál személyesen nyújtsák be.

Nemes-Militics, 1895. évi november hó 19-én.
Vaisz György, Ivánkovich Péter,
közs. aljegyző. közs. bíró.

Dr. Lallossevits János ügyvédi irodát nyitott Zomborban, bajai utca 10. szám alatti (Bunyi-féle) házban.

3-2

HIRDETMEY.

Van szerencsém Zombor város és vidéke nagyérdemű közönségének becses tudomására hozni, miszerint **a mai naptól fogva**

a városi sörfőzdeben

legjobb minőségű **kiviteli sör** na ponként friss töltésben — üvegekben és hordókban — kapható.

A nagyérdemű közönség becses rendeleteit várva, vagyok Zombor, 1895. november 21-én kész szolgáljuk

Hainz Rezső,
sörfőző.

7561. szám.

1895.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Topolya községben megítresedett földadónyilvántartói állás betöltése céljából ezennel pályázat nyitattik.

Ezen állás javadalmazása 600 frt előleges havi részletekben a községi pénztárból.

Felhívtnak a pályázni szándékozők, hogy pályázati kérvényüket Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottságának 6/1887. kgy. sz. szabályrendelet 9. §. első bekezdése szerint keresztlevél és erkölcsi bizonylattal felszerelve hozzám **foljó évi december hó 10-ik napjáig** anyival inkább nyújtsák be, mivel később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

A választási határnap utólag fog kitűzteni.

B-Topolyán, 1895. évi november hó 6-án.

Tukats,
szolgabíró.

3-2

4893. szám.

kig. 1895.

PÁLYÁZAT.

Bács-Bodrogh vármegye, zsabylai járásban, Zsabylva székhelylyel szervezett rendőrfelügyelői állásra pályázatot nyitok.

Felhívtnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtnák, hogy felszerelt folyamodványaikat **foljó évi december hó 10-ig** alulírt főszolgabíróhoz nyújtsák be.

Ezen állással 800 frt fizetés, 300 frt utazási átalány és 150 frt lakbér van összekötve.

Zsabylán, 1895. évi november hó 15-én.

Mihailovits,
főszolgabíró.

1430. szám

kig. 1895.

Pályázati hirdetmény.

Felső-Szent-Iván községében a képviselőtestület által f. évi július hó 9-én 9. szám alatt alkotott s Bács-Bodrogh vármegye tekintetes törvényhatósági bizottsága által 1215/kgy. 1895. szám alatt jóváhagyott szabályrendelettel egy újonnan rendszeresített faiskola-kezelői állásra ezennel pályázat hirdettetik.

Evi fizetés: 150 frt készpénz, 2 szobából s mellék-helyiségekből álló szabad lakás a kertben, a faiskola bevételeinek 20%-a, két kocsi szalma, 200 □ öl földterület hasznélvezete s minden egyes darab kiültetendő eperfa után 1 kr jutalék.

Felhívtnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtnák, hogy kérvényüket alulírt elöljáróságához **foljó évi december hó 20-áig** nyújtsák be.

A kertészkedés s főkép a gyümölcsfaternyésztésben jártas egyének előnyben részesülnek.

Kelt Felső-Szent-Ivánon, 1895. évi november 10-én.

Elöljáróság.

4-3

12967. sz.

kig. 1895.

Árverési hirdetmény.

Zenta város tanácsa által közhírré tétetik, hogy a város tulajdonát képező Eugen herceghez címzett nagyvendéglo a hozzá tartozó dephelyiséggel együtt 1896. évi május hó 1-től 1902. évi április hó végéig **1895. évi december hó 18-án délelőtt 9 órakor** a gazd. tanácsnok hivatalos helyiségében nyilvános árverésen bérbe fog adatni.

Kikiáltási ár 5524 forint.

Teljes hitelt érdemlo alakban kiállított és 552 frt bánatpénzzel, vagy ugyanily értékkel bíró értékpapírral ellátott zárt írásbeli ajánlatok 1895. évi december hó 17-én d. u. 5 óráig a polgármesteri hivatalban elfogadtatnak.

Az árverési feltételek a gazd. tanácsnoki hivatalban bármikor betekinthetők.

Zentán, 1895. évi október hó 11-én tartott tanácsülésből.

Boromisza János.
polgármester.

3-3

2892. sz.

tkvi 1895.

Árverési hirdetmény.

A hódásghí kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Legrand Ferenc ügyvéd által képviselt Simunovits Károly végrehajtónak Pakledinacz Augustinov Franciska végrehajtást szenvedő elleni 80 frt tőkekötésel és járulékaí iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (a hódásghí kir. járásbíróóság) területén levő, Vajszka községében fekvő, a vajszkai 203. sz. betétben A. I. 2-16. sorsz. alatt foglalt 1/4-ed telek földből Pakledinacz szül. Augustinov Franciskát fele részben megillető jutalékára 664 frt kikiáltási árban, — továbbá a vajszkai 414. sz. betétben A. I. 494. r. sz. alatt foglalt s ugyanannak egészben nevén álló szántóra 117 frt kikiáltási árban, — s végül az ugyanezen betétben A. I. 2841. r. sz. alatt foglalt s ugyanannak nevén egészben álló szőlőre, melyet 25 frt 20 kr szőlődézsma-váltás terhel 96 frt kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1895. évi december hó 21-ik napján delutáni 3 órakor** Vajszka község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényeikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Hódásghon, 1895. évi szeptember hó 28-án.

A hódásghí kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság.

A bábolnai állami mészirtok állati kórházában kipróbálva —
gőggyhatása hivatalos okiratban elismerésben részesült.

PLUTOS

kitűnő izomerősítő bedörzsolés, verseny, futó, gazdasági lovak s egyéb gazdasági állatok részére.

100-64

Preservatívumként használva az izmokat rugalmassá s az állatot kitartóvá teszi.

Fáradtság, kimerülés, izületi s izomcsúz vagy lobos bántalmaknál, ugy-szintén sántaság, merevség és vállbénaság eseteiben egészen biztosan hat. Az állatok izomatában a fáradtság, ellankadás folytán tudvalevőleg tejsav képződik, ha az elernyedett állatok végtagjai, a mellékelt utasítás értelmében, bedörzsoltenek ezen szerrel, a képződmény gyorsan felszívódik s az izmok rugalmassága gyorsan visszatér.

E megbecsülhetlen gazdasági kincs egyedüli raktára:

TÁRCZAY ISTVÁN
GYÓGYSZERTÁRA ZOMBORBAN.

Egy üveg ára 1 frt 20 kr. 5 üveg ára 5 frt.

VEDJEGY

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdájából.

Egy
Fel
Nem
A
ille
sze
a lap

Egyes

A vi
eddig a s
s a korm
foglalkoz
táljuk, ho
gyakorlat
vidéki va
előmozdi
lett bizo
napi kijel
vén visl
vidéki va
az ország
A k
lágosan r
moly töre
A k
a kormá
a szegedi
már rég
kiterjeszté
kifejtven
érek egy
az állama
megesebb
közben is

Ugy
az összes
sora is tá
már készü
sokban lé
mervü ad
kedv fokoz
adómentess
toztatása
Orv
ugyan kom
vajmi kevé
és ami a
ben törté
tesült s la
telepítésér
csak appe
melyet azo
és nem es

A

L

Mivel
Ne mo
— Vá
En son
Hajtó
Nem t
A kíl
A kíl
Sajno
Mikor
Ma va
A régy
Ott, a
Az en
Ki do
Pénz
És az
Mert
Könny
Érted,
Az egy
— Jól
Hól es
Hogy e
Ánde
— Csá
En ma
— Nem
Gondol